

хът на възжелението“ отново до голяма степен са зависими и силно обвързани с *нирванната* проблематика. Внушенията на творби като „Желание“, „Самота“, „Недейте я разбужда“, „Нирвана“ са изградени върху възгледа, че *нирвана* е състояние на пълна освободеност на Аза от *духа* и поради това е непостижимо⁵⁵. Именно в този аспект на *нирванното* попада парадоксът-финална поанта в „Духът на възжелението“: „но в сянката ти само остана незабоден / изострения нокът, и ти не си свободен.“ У Яворов *духът* безпроблемно постига всичко, без да е способен да постигне своята собствена същност. Подобна презумпция осветлява и внезапното, парадоксално *заклучване* на *духа* в „Песента на човека“ (1907): „и може би в заключена тъмница...“. Неосвободеността в свободата е неизбежната *граница*, пред която е изправен *духът*. Затова и така често текстовете на поета ще се подчиняват на лайдмотива за обезсиления, надмогнат *дух*: „дух болен с разбити гърди“ (1900, „Арменци“); „Дух на вгълхнало мъртвило...“ (1900, „Есенни мотиви“ II); „Духът страдае притеснен...“ (1900, „Есенни мотиви“ IV); „дух ранен“ (1905, „Ще дойдеш ти“); „духът години заблуден“ (1906, „Обичам те“); „трови дух с горчиви глътки“ (1908, „Зов“). Този мотив е и семантически еквивалент на мотива *ранено/похитено/отровено сърце*, т.е. отново възниква повод да говорим за взаимопреливане на белези между интровертните компоненти. От друга страна, *духът* притежава далеч по-сложна парадигматика в сравнение със *сърцето* и затова по-удачно е да считаме настъпилото им взаимопреливане за случайно. Тъй като идеята за омаломощения *дух* е една от най-дълбоко присъщите на Яворовото мислене (произтекла от доминиращата в Яворовата поезия визия за затвореното отвсякъде пространство, т.е. от тотализирането на *границата*), можем да поясним определено пародийното съотнасяне на „Духът на възжелението“ (1907) към предхождащите го творби „Демон“ (1906), „Песен на песента ми“ (1906), „Песента на човека“ (1907). Вероятно в тази особеност